

BRÁNA MILOSRDENSTVÍ

Námět pro postní dobu ve farnosti (nejen) s dětmi v roce 2016

Od 8. prosince 2015 do 20. listopadu 2016 prožíváme Svatý rok milosrdenství, který vyhlásil papež František. Motto tohoto roku je inspirováno větou z Lukášova evangelia: „Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec“ (Lk 6,36). Podle papeže Františka není milosrdenství prázdňým pojmem, ale tváří Boha, která se stala viditelnou v Ježíši Kristu. Papež si přeje, aby křesťanský lid během Svatého roku více přemýšlel o skutcích tělesného a duchovního milosrdenství a uskutečňoval je. V letošní postní době se tedy pokusíme Boží milosrdenství objevovat a šířit.

Cíl: Prostřednictvím textů nedělních evangelií liturgického cyklu C objevovat Boží milosrdenství, které nás bude inspirovat ke konání skutků duchovního milosrdenství v každodenním životě.

Základní motiv: BRÁNA

Jde o rámcový námět, který si můžete kreativně upravit, doplnit a změnit podle svých podmínek (jak už jste zvyklí), nebo také můžete využít námět zcela jiný.

Brána je prostor, kudy se vchází z jednoho světa do druhého. Brána bývá u domů nebo měst, aby chránila obyvatele a ukazovala cestu přichozím. Svatá brána je symbolem milosrdného Božího srdce, které se chce otevřít každému člověku. Je symbolem Ježíše Krista – on je tou branou, která nás vede ke spáse. Nebudeme však tvořit a zdobit Svatou bránu, ale jen bránu symbolickou, která nám má připomenout, že máme být otevření a milosrdní vůči druhým, protože Bůh je milosrdný k nám.

Pomůcky, způsob provedení a postup:

Připravíme bránu. Na její horní okraj nebo nad ni umístíme nápis *Brána milosrdenství 2016*. Dveře brány mají sedm „kazet“ – oken k umístění námětů pro jednotlivé týdny. Bránu můžeme zhotovit různým způsobem – buď ji nakreslíme na nástěnku, nebo vyrobíme z tvrdé lepenky či polystyrenu. Kdo má možnost a odvalu, může dokonce připravit bránu dřevěnou, nebo využít dveře, které jsou na vhodném místě a nemají jiné pravidelné využití. Zcela detailní popis zde nenabízíme a spoléháme na vaši vynalézavost.

Každý týden postní doby přibude v bráně (v kazetě) jeden list velikosti A4. Na něm je název postního týdne, obrázek k evangeliu, motto a název jednoho ze skutků duchovního milosrdenství. Obrázky budeme dávat na bránu postupně. Kdo chce, může dveře symbolicky opatřit zámky, petlicemi či zavázanými stuhami (nakreslenými nebo skutečnými) a na začátku katecheze vždy příslušný zámek „odemknout“. (Význam: konáním skutků milosrdenství „odemykáme“ své srdce, čímž napodobujeme Boží milosrdenství.) Po celou postní dobu budou děti dolepovat symbolické ozdoby kolem brány tak, aby vznikla girlanda. Ozdobami v girlandě mohou být různé barevné ústřížky papírů či tapety (lístky, kolečka, květiny apod.), hotové samolepky z papírnicství (např. z mosgumy) či symboly skutků milosrdenství (k dostání v Diecézním katechetickém centru v Brně). Girlanda může být i „živá“ z nějaké stálezelené rostliny (např. buxus – krušpánek) a děti na ni navazují barevné stužky jako symboly skutků milosrdenství. Nálepku nebo věc k dozdobení dostanou děti pokaždé, když přijdou na bohoslužbu nebo na setkání. Umísťují je kolem brány s pomocí dospělého po mši svaté. Domů pak děti dostávají lístečky s úkoly na každý týden.

Postup:

Při první společné katechezi na začátku postní doby (o 1. postní neděli nebo v týdnu před ní) kněz/katecheta dětem vysvětlí, oč nám v postní době půjde, co budeme dělat a jaký to má smysl. Pro jednotlivé neděle nabízíme následující myšlenky a náměty, které můžete libovolně přizpůsobit a upravit.

1. postní týden

Evangelium: Ježíšovo pokušení – Lk 4,1-13 (cyklus C)

Motto: ROZHODNUTÍ

Téma: Pán Ježíš odešel na poušť a tam se čtyřicet dní postil a modlil. Bojoval tam s pokušením. Co mu ďábel nabízel? Mít se dobře, být slavný a mít velkou moc. Ježíš však pokušením nepodleh a rozhodl se pro dobro, pro Otcovu vůli, i když to pro něj nebylo „výhodné“. Opíral se o Boží slovo a modlitbu. Svým rozhodnutím nás zachránil, ukázal nám Boží milosrdenství a otevřel nám cestu k věčnému životu.

Skutek milosrdenství: RADIT POCHYBUJÍCÍM

Ježíš se rozhodl pro dobro. Abychom mohli „radit pochybujícím“, musíme mít nejdříve my důvěru v Boha a s jeho pomocí překonávat pokušení a správně se rozhodovat.

Úkoly – náměty: Překonat lenost a pohodlnost. Udělat něco dobrého pro druhé, i když se mi právě nechce. Zajímat se o druhé a o to, co je trápí. Poradit co nejlépe, když se mě někdo ptá na radu. Rozhodnout se vždycky pro dobro, i když se mi druzí smějí.

2. postní týden

Evangelium: Ježíšovo proměnění – Lk 9,28b-36 (cyklus C)

Motto: MODLITBA

Téma: Pán Ježíš vzal tři ze svých učedníků a odešel s nimi na horu, aby se tam modlili. Při modlitbě se výraz jeho tváře změnil a jeho oděv oslnivě zbělel. Apoštolové uviděli proroky Starého zákona – Mojžíše a Eliáše, jak s Ježíšem mluví. A z oblaku uslyšeli Boží hlas: „To je můj vyvolený Syn, toho poslouchajte.“ Apoštolové nechápali, co se stalo, byli „neznalí“ a zmatení. Pochopili to až mnohem později díky tomu, že se pohybovali v Ježíšově blízkosti, viděli jeho milosrdné skutky, zažili jeho utrpení i zmrtvýchvstání.

Skutek milosrdenství: POUČOVAT NEZNALÉ

Abychom mohli „poučovat neznalé“, musíme my sami být ochotni nechat se poučit. Poučuje nás Duch Svatý, když se mu otevřeme v modlitbě.

Úkoly – náměty: Více se modlit (ne více slov, ale s větší zbožností). Pomoci někomu s úkoly, pomoci vysvětlit učivo apod. Rozdělit se o své znalosti a nevychloubat se. Dávat dobrý příklad ostatním. Umět vysvětlit, proč věřím v Boha a proč se chovám jako křesťan (když se mě někdo ptá). Zajímat se o svou víru a prohlubovat ji studiem.

3. postní týden

Evangelium: Neplodný fíkovník – Lk 13,1-9 (cyklus C)

Motto: TRPĚLIVOST

Téma: Pán Ježíš vyprávěl podobenství o fíkovníku, který už tři roky nepřinášel žádné ovoce. Jeho majitel ho chtěl dát porazit. Ale vinař, který se o fíkovník staral, řekl: „Pane, nech ho tu ještě tento rok. Okopám ho a pohnojím, snad příště ovoce ponese.“ Fíkovník je jako člověk – jako každý z nás. Vinař, který se o něj stará, to je Bůh. Je milosrdný a trpělivě přijímá každého člověka. Čeká, až změníme svůj život a budeme přinášet ovoce.

Skutek milosrdenství: TRPĚLIVĚ SNÁŠET OBTÍŽNÉ OSOBY

Bůh je trpělivý, a proto také my máme mít trpělivost se sebou i s druhými. Přijímáme lidi kolem nás, jací jsou? Bůh nám dává čas – jak ho využíváme?

Úkoly – náměty: Trpělivě čekat na pomalejšího, naslouchat tomu, kdo nám potřebuje něco sdělit, trpělivě jednat s nemocnými, starými nebo nesympatickými lidmi. Trpělivě čekat – ve frontě na oběd, na autobus ... Mít čas pro druhé a dobře využívat svůj čas.

4. postní týden

Evangelium: Návrat marnotratného syna – *Lk 15, 1-3. 11-32 (C)*

Motto: ODPUŠTĚNÍ

Téma: Příběh o návratu marnotratného syna nám ukazuje, jak s námi jedná Bůh. Je to podobenství. Mladší syn si vynutí, aby mu otec dal jeho část majetku, odchází z otcovského domu a veškeré jmění hříšným životem rozhází. Teprve až ho opustí špatní přátelé a má hlad, vzpomene si na svého otce, u kterého měl všechno. Poznává, že jednal špatně. Rozhodne se vrátit k otci a poprosit ho o odpuštění. Čekali bychom, že ho otec zahrne výčitkami a dá mu najevo svou převahu, ale milosrdný otec ho vyhlíží a jde mu naproti. Bez výčitek ho objímá, nechá ho čistě obléct a vystrojí hostinu na oslavu toho, že se syn vrátil. Protože „byl mrtev, a žije“. Ani na druhého syna se otec nezlobí za jeho závist, ale všechny miluje a všem odpouští.

Skutek milosrdenství: ODPOUŠTĚT URÁŽKY

Bůh je milosrdný otec, který nám odpouští, kdykoli k němu přijdeme. Čeká nás s otevřenou náručí, jde nám vstříc. Také my máme v odpuštění napodobovat milosrdného otce a odpouštět třeba „sedmdesát sedmkrát“ – to znamená stále.

Úkoly – náměty: Odpustit tomu, kdo mi ublížil. Na nikoho se nezlobit. Smířit se s někým, s kým možná nemluví. Předložit Bohu své hříchy ve svátosti smíření. Poznámky na svou osobu přecházet s humorem. Neurážet se.

5. postní týden

Evangelium: Ježíš a hříšnice – *Jan 8, 1-11 (cyklus C)*

Motto: POCHOPENÍ

Téma: Zákoníci a farizeové přivedli k Ježíšovi hříšnici. „Máme ji ukamenovat, jak to nařizuje Zákon?“ zeptali se ho. Byli zvědaví, co řekne. „Kdo z vás je bez hříchu, ať po ní hodí kamenem první.“ Když to uslyšeli, jeden za druhým se vytráceli, až zůstal Ježíš se ženou sám. Řekl jí: „Nikdo tě neodsoudil? Ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nehřeš!“

Skutek milosrdenství: NAPOMÍNAT HŘÍŠNÍKY

Ježíš neodsoudil ženu, odsoudil pouze její hřích. Byl k ní milosrdný a měl pochopení. Dal jí možnost, aby změnila svůj život. Tak jedná Bůh s každým hříšníkem. Nechce, aby zahynul, ale chce, aby se změnil a zachránil se pro věčnost.

Úkoly – náměty: Nepomlouvat druhé, neposuzovat je, nesrovnávat se, nežalovat, nevymýšlet si nepravdy. Nepřizpůsobovat se lidem, kteří jednají špatně. Přiznat svou chybu a nekritizovat chyby jiných. Mít pochopení pro slabosti druhých, ale hřích neschvalovat.

Květná neděle a Svatý týden

Evangelium: Ježíšův vjezd do Jeruzaléma – Lk 19,28-40 (cyklus C)

Motto: SLUŽBA

Téma: Ježíš vjížděl do Jeruzaléma, aby tam se svými učedníky oslavil židovské velikonoce. Lidé mu mávali palmovými ratolestmi a vítali ho jako krále. Mysleli si, že se stane mocným vládcem nad izraelským národem a vysvobodí ho jednou provždy od okolních nepřátel. Ježíš však byl jiný král, než si představovali. Nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil.

Ve Svatém týdnu si připomeneme, jak Ježíš i v utrpení myslel na druhé: modlil se za ty, kdo ho mučili, těšil zarmoucené jeruzalémské ženy, přijal pomoc od Šimona z Kyrény, svým příkladem obrátil srdce kajícího lotra a setníka.

Skutek milosrdenství: TĚŠIT ZARMOUCENÉ

Ježíš nám dal příklad milosrdenství a lásky. Také my bychom neměli být zahleděni do sebe a do svých problémů, ale měli bychom si všimnout druhých a sloužit tam, kde je to potřeba.

Úkoly – náměty: Pomoci druhému, udělat radost, potěšit někoho, kdo se cítí sám, kdo má nějaké trápení, říct pěkné slovo, věnovat úsměv, pozdravit...

Slavnost Zmrtvýchvstání Páně

O neděli Zmrtvýchvstání Páně přidáme poslední obrázek do horní části brány. Zmrtvýchvstalý Ježíš oslovil své učedníky pozdravem „Pokoj vám!“ Přáli bychom si, aby na celém světě byl pokoj – mír. V mnoha oblastech světa je však válka, utrpení nebo chudoba. Nemůžeme všem lidem pomoci, ale můžeme se za ně modlit.

Skutek milosrdenství: MODLIT SE ZA ŽIVÉ I ZEMŘELÉ

Neděle Božího milosrdenství

O velikonočním triduu a slavnosti Zmrtvýchvstání Páně budeme prožívat liturgii těchto dní a k naší aktivitě se vrátíme až o neděli Božího milosrdenství. Shrňeme, o co jsme se v postní době snažili. Znovu připomeneme Boží milosrdenství a otevřeme bránu. Pokud je to nástěnka, uvidíme uvnitř logo Svatého roku milosrdenství, které jsme do ní předem umístili (nebo jiný obraz milosrdného Otce). Pokud se branou dá procházet, děti projdou. Je-li brána dostatečně velká, pozveme i dospělé.

Vydalo © Biskupství brněnské, Diecézní katechetické centrum, jako přílohu Katechetického věstníku č. 6/2015-16, únor 2016. Námět zpracovala Marie Špačková. Inspirace částečně z farnosti Kunštát na Moravě.

Obrázky a výtvarné zpracování Iva Fukalová. Jazyková korektura Josef Gerbrich.

Tento text a další doplňky najdete na <<http://brno.biskupstvi.cz/kc/postnidoba.html>>.